

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus I. Prooemialis De Principiis communibus Doctrinae Moralis,
Conscientia, Actu Humano, Et Peccato In Genere

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio I. Peccati mortalis, & venialis definitio & differentiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59488](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59488)

Quia omnia peccata ex natura sua, vel sunt æquè digna damnatione æternâ, vel non: atqui non primum; si enim omnia peccata sunt æquè digna damnatione æternâ ex natura sua, cur per aliqua tantum pescata, & non per omnia destruitur Fides formata, justitia, gratia, & amicitia cum Deo: ut apertissimè docet Scriptura: Nec potest dici, ideo aliqua peccata non expellere justitiam, & gratiam Dei, quia Deus ex sua bonitate ea defacto non imputat ad pœnam æternam. Non enim ideo peccata sunt digna pœnâ æternâ, quia Deus illa imputat, vel vult punire pœnâ æternâ: sed contra, ideo illa Deus imputat, & vult punire pœnâ æternâ, quia sunt digna tali pœnâ æternâ, ita exigere ratione justitiæ suæ, adeoq; quæ defacto non punit pœnâ æternâ, ex se non sunt digna tali pœnâ æternâ. Ergò dicendum est Secundum, scilicet, non omnia peccata esse æquè digna pœnâ æternâ, sed venialia ex se, & natura sua. Vide *Bellarminum supra*. His ita pro fundamento suppositis, esto

SECTIO I.

Peccati mortalis, & venialis definitio, & differentia.

SUMMARIUM.

- 5. Peccati mortalis, & venialis differentia magis propria.
- 6. Eorum differentia ambigua.
- 7. Regule intrinsecæ ea inter se distinguendi.
- 8. Regule extrinsecæ ea distinguendi.

ASSERTIO II.

Peccatum mortale est defectus contra legem vel
pra-

praeceptum, cuius observantia necessaria est simpliciter ad conservandam gratiam, & saluam finalem consequendam: Veniale vero est defectus contra legem vel praeceptum, cuius observantia simpliciter necessaria est, sed tantum secundum quid, ad melius, vel citius consequendam saluam finalem. Haec re ipsa coincidit cum aliis definitionibus, & differentiis communiter à Doctoribus assignatis, quibus prior videtur, & potius Explico.

§. I.

Peccati mortalis, & venialis differentia vera

Peccatum mortale, & veniale communiter dicuntur differre in hoc, quòd mortale avertat à Deo ultimo fine simpliciter, veniale avertat non avertat, nisi secundum quid. Explicatur *suprà Assert. 2. per totam.*

II. Differre in hoc, quòd mortale simpliciter tollat Charitatem, quæ est conjunctio cum Deo ultimo fine: veniale verò non tollat, sed solum minuat Charitatem. Unde peccatum mortale dicitur mors animæ, veniale verò languor, & infirmitas tantum. Et hoc ipsum est dicere, quòd peccatum mortale simpliciter fit aversio à DEO, ultimo fine, quatenus nimirum ejus gratiam, & amicitiam, & conjunctionem per Charitatem omninò destruit: veniale verò non fit aversio à Deo ultimo fine simpliciter: quia illam conjunctionem non destruit, sed solum minuit, facit

do, ut homo minùs fervidè feratur in Deum ultimò finem per Charitatem.

III. Differre in hoc, quòd peccatum mortale fit contra præceptum, simul & finem præcepti, scilicet Charitatem, quam tollit; (*finis enim legis dilectio*) peccatum verò veniale fit quidem contra præceptum aliquod, non tamen contra finem præcepti, scilicet Charitatem, quia illam non tollit, licet ejus fervorem minuatur. Communis modus loquendi: sed, ut vides, omninò coincidens cum præcedentibus.

IV. Secundùm omnes differunt in reatu peccati: quòd nimirum peccatum mortale mereatur per se peenam æternam: veniale verò temporalem tantum. Atqui his omnibus prior, & potior videtur differentia à nobis *asserta*. Idè enim peccatum mortale meretur peenam æternam, quia est aversio simpliciter à Deo, quatenùs destruit Charitatem, seu conjunctionem cum Deo ultimo fine: & idè destruit Charitatem & conjunctionem illam cum DEO, quia est *contra legem vel præceptum, cujus observantia est simpliciter necessaria ad conservandam gratiam, & salutem finalem seu beatitudinem consequendam*: non sic peccatum veniale, uti positum in assertione.

§. II.

Peccati mortalis & venialis differentia ambigua explicata.

Dicuntur differre in hoc, quòd peccatum mortale fit contra præceptum, veniale verò contra consilium tantum. In rigore, accipiendò

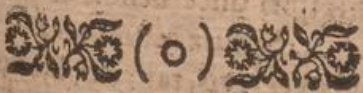
consilium propriè, falsum est: alioquin nuberet esset peccatum veniale, contra Apostolum *1. Corinth. 7.* Sed verum in sano sensu, accipiètur consilium largè, pro omni eo, quòd non simpliciter necessarium, sed tamen valde utile est ad consequendam salutem finalem. Et sic omnino coincidit eum modis suprà positis. Atque ita ipsum explicat *Scotus in 2. disp. 21. quæst. 1.*

II. Differre in hoc, quòd peccatum mortale sit contra legem; veniale verò non sit contra, sed tantum præter legem. Sic loquuntur magni Doctores *D. Bonaventura, Alensis, alii.* In rigore etiam falsum est, cum nullum possit esse peccatum quòd non sit contra legem, vel præceptum aliquod: ut ex dictis constat. Verum tamen in sano sensu: intelligendo agere *contra legem*, esse idem ac agere contra finem legis, scilicet Charitatem; agere verò *præter legem*, esse idem, ac non agere contra finem legis, seu Charitatem. Et sic coincidit cum tertio modo *suprà num. præc. explicato.*

III. Differre in hoc, quòd peccatum mortale sit circa finem: veniale verò circa media tantum. Itidem in rigore falsum, & merito refellitur a *Scoto l. 6. Vasquez disp. 143. c. 2. ac aliis.* Quæ licet omnia peccata circa finem, scilicet Deum directè commissa mortalia sint: multa tamen etiam peccata circa media, scilicet creaturas, commissa mortalia sunt, ut furta, homicidia, adulteria. At verum tamen in sano sensu supràposito; quod nimirum peccata mortalia sint contra finem Deum, quia tollunt conjunctionem cum Deo ut voluit

mo fine per Charitatem: Venialia verò sint circa media ad hunc finem ordinata, quia scilicet minuunt fervorem Charitatis, hominem ad media perfectiora ac tutiora salutis capessenda, ac leves etiam defectus cavendos inclinantis.

IV. Denique constat apud omnes, peccatum mortale & veniale intrinsecè non necessariò differre specie: siye sumantur materialiter pro ipso actu peccaminoso; cum fine dubio idem specie actus possit esse modò peccatum mortale, modò veniale: siye sumantur formaliter, secundum rationem specificam malitiæ seu deformitatis contra virtutem vel legem: Sic enim furtum magnum est mortale, parvum veniale, etsi non tantum actus, sed etiam malitiæ sint ejusdem rationis contra eandem legem & virtutem Justitiæ: attamen rectè dicuntur specie, imò toto genere differre, extrinsecè & objectivè seu quoad objectum & effectum ultimum. Quia nimirum peccatum mortale avertit à DEO ut ultimo fine & infinito bono, eaque ratione est malitiæ quodammodò infinitæ, ut supra explicavi: & ideo quodammodò infinite distat à peccato veniali, quod non avertit à DEO simpliciter, sed solum secundum quid retardat. Item peccatum mortale est mors animæ: veniale levis infirmitas tantum. Vide *S. Thom.* 1. 2. *quest.* 72. *art.* 5. & *quest.* 78. *art.* 5. *quest.* 88. *art.* 2. & 6.

*Regula intrinseca distinguendi peccatum
mortale & veniale.*

7 **O**Mne peccatum cedens in gravem DEL. la
honoris & cultus DEO debiti injuriam mor-
tale est. Ut sunt omnia peccata contra virtutes
Theologicas, Fidem, Spem, Charitatem. Item
contra Religionem, de quibus mox iterum *Seq.*

II. Omne peccatum graviter laedens Charita-
tem & Justitiam erga proximum in bonis animae
corporis, famæ, fortunæ: seu cedens in grave
nocumentum spirituale vel temporale, mortale
est: si leve nocumentum, veniale censeri debet.

III. Omne peccatum cedens in grave nocu-
mentum salutis propriæ spiritualis, vel corporalis
mortale est, ut peccata luxuriæ, & ebrietatis per-
fectæ. At verò, seclusò gravi detrimento salutis
spiritualis vel corporalis, omnia peccata com-
missa contra proprium bonum per se venialia sunt.
Ut inordinata dispositio bonorum temporalium
prodiga profusio, negligens cura: aut nimia
licitudo, tenacitas &c. nimia cura vel neglecta
propriæ famæ & honoris, infamatio sui ipsius &c.
Quæ tamen per accidens sæpè fieri mortalia, te-
mis notum est. *Ex communi Azorij tom. 1.*

4. c. 9. q. 8. Sanchez l. 2. Moral. c. 24.
IV. In his ipsis discernendis semper tria atten-
denda sunt. 1. Natura actus peccati. 2. Materia
peccati gravis, vel levis, tam ex objecto, quam ex
sine, & circumstantiis. 3. Perfectio & imperio.

Actus. Quæ omnia latè exemplificabuntur in sequentibus.

§. IV.

Regula extrinseca distinguendi peccatum mortale & veniale.

OMnia peccata contra præcepta divina in Decalogo, Evangelio, vel alibi expressa, in materia gravi mortalia sunt: in materia levi, si detur, venialia. Peccata verò contra Præcepta humana, tunc solum sunt mortalia, quando concurrunt & materia gravis, & intentio Legislatoris volentis obligare sub mortali. *Communis doctrina in materia de legibus.*

II. Quæcunque peccata dicuntur in sacris Litteris *excludere a regno celorum: esse abominabilia, vel abominationem coram Deo: morte digna: aut adjunctam habent communicationem mortis, aut maledictionem expressam, vel implicitam, utpote cum dicitur: Væ talia agentibus &c. signum est, esse mortalia: Si autem mitioribus terminis utatur Scriptura, signum est, esse venialia tantum. E. g. Ephes. 5. Fornicatio autem, & omnis immunditia & avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet Sanctos: aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, que ad rem non pertinent. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est Idolorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi & Dei. Ubi Apostolus non repetit, sed subicit stultiloquium & scurrilitatem, contentus dixisse supra: que ad rem non pertinent: scilicet vana, inordinata,*

nata, imperfecta esse: ideòque inter venialia computanda. At verò fornicationem, immunditiam, avaritiam, abominanda dixit, nec nominanda Sanctis, & excludere à regno Dei: ac proinde peccatis mortalibus accensenda.

III. Quando ex terminis præceptorum, & Scripturæ sacræ non constat de qualitate peccati mortalis, vel venialis, recurrendum est ad traditionem Ecclesiæ. Quidquid enim in Ecclesia Catholica communiter habetur pro peccato mortali, procul dubio pro tali habendum est. Quod enim cognoscimus, omittere Sacrum vel Hæreticum violare jejunium, communicare sine peccato Confessione peccati mortalis cogniti &c. etia mortalia. Econtra verò, quod communiter non habetur pro mortali, non necessariò confitendum, per orationem Dominicam, aquam benedictam, aliâque media satisfactoria expiari potest. Veniale censei debet. Quia nimirum Spiritus Sanctus Ecclesiam à se gubernatam, in re tam momenti salutem animarum concernente non potest errare.

IV. Si neque ex traditione Ecclesiæ certo constet, recurrendum est ad sententias SS. Patrum & Doctorum, qui in Ecclesia communiter Auctoritatem sortiti sunt. Juxta illud Malach. 2. *Leviti*

*Sacerdotum custodiunt scientiam, & legem
requirent ex ore
ejus.*